

Výuka bude probíhat jako **psychodidaktický seminář** se zaměřením na sociálně patologické jevy, vybrané téma zpracujete DIDAKTICKY, tj. provedete to, čemu se říká "didaktická transformace tématu"; cílovou skupinou budou vaši spolužáci, tzn. vaše věková skupina a hlavně - budoucí učitelé, ty budete VYUČOVAT, tedy povedete (ve dvojici, výjimečně trojici) sami jeden seminář; vaše vystoupení "v roli učitele" by mělo být cca 40 - 50 minutové, aby byl dostatek prostoru na cennou zpětnou vazbu od "vyučovaných":) a také na mé reflexe v rámci supervize (samozřejmě supervize laskavé a přátelské:). Můžete aktivně zapojit "žáčky", je k dispozici dataprojektor, samozřejmě přístup k netu atd. (27-ku znáte); pokuste se zpracovat téma tak, aby bylo – v tom nejlepší slova smyslu – atraktivní a zajímavé.

Návykové chování a závislost, základní pojmy, rizikové a protektivní faktory závislosti, různé etiologické pohledy na závislosti, vývojově psychologické aspekty závislosti, různé formy návykového chování. (Obecné téma – prolínající všechna témata o závislosti)

1. Alkoholová závislost, její rizikové faktory, vývoj závislosti na alkoholu, typy alkoholismu, psychické a sociální důsledky závislosti na alkoholu. Alkoholová závislost a (versus) reklama. Alkoholismus v souvislosti s rodinou (jak orientační tak prokreační). Alkohol a agrese. Prevence alkoholové závislosti (možnosti učitele VKZ).

2. Závislost na nealkoholových drogách, její rizikové faktory, vznik a vývoj závislosti, charakteristické projevy abúzu různých nealkoholových drog, psychické a sociální důsledky drogové závislosti. Drogová závislost v souvislosti s rodinou (jak orientační tak prokreační). Drogy a agrese. Prevence drogové závislosti (možnosti učitele VKZ).

3. a) Patologické hráčství, rizikové faktory, vznik, vývoj a sociální důsledky hráčské závislosti. Prevence hráčství (možnosti učitele VKZ). Novodobé závislosti (PC, internet, sociální sítě, nakupování atp.).

b) Působení sekt a psychická manipulace, vznik a vývoj závislosti na sektě, techniky psychické manipulace. Odchod ze sekty (výstupové poradenství). Prevence závislosti na sektě (možnosti učitele VKZ).

Agrese, agresivita, násilné chování, biologické a psychosociální aspekty lidské agrese, náchylnost k agresi (poruchy osobnosti), sociální učení a agrese, vliv médií na agresi, traumatizace násilím a její následky, zvládnutí agrese. (Obecné téma – prolínající témata o agresivitě)

4. Agresivita v rodině. Asymetrická agrese a její hlubší psychologické souvislosti, typy týrání dětí, děti v rizikovém postavení, sexuální trauma u dětí, syndrom CAN, násilí mezi dospělými členy rodiny. Nebezpečí „označkování“ lidí týraných, zneužívaných, zanedbávaných v dětství, význam reflexe „osobního příběhu“ pro reparaci následků a pro vyrovnání se s traumatem, prevence násilí v rodině (specifické možnosti učitele VKZ).

5. a) Agresivita ve školním prostředí. Šikanování ve školní třídě (event. vrstevnické skupině), zvláštnosti šikanování u dětí a mládeže, psychologické souvislosti a skupinová dynamika šikanování, rizikové osobnostní faktory agresorů, mnohostranné následky šikanování ve třídě (nejen u obětí), zvládnutí (diagnóza, zásah) a prevence šikanování (specifické možnosti učitele VKZ).

b) Xenofobie, intolerance, rasismus, rasové násilí (souvislost se šikanováním), diskriminace, psychologické a pedagogické souvislosti xenofobie, rasismu.

6. Krizové stavy u dětí a mládeže, časté příčiny krizových stavů, krizový stav a fáze krizí. Zásady psychologické první (laické) pomoci v tíživé situaci (možnosti a meze krizové intervence učitele). Odborná pomoc dítěti či mladému člověku v krizi, instituce pomáhající dětem v krizových situacích, možnosti spolupráce učitele s těmito institucemi.

VELMI DOPORUČENÁ LITERATURA:

Adler,A.: Psychologie dětí | Bartlová,S.: Sociální patologie | Bergeret,J.: Toxikomanie a osobnost | Běťák,L.,Ferbarová,R.,Plocek,K.,Skácelová,L.: Prevence sociálně patologických jevů ve škole | Čermák, I.: Dětská agrese | Čermák, I.: Lidská agrese a její souvislosti | Elliotová, M.: Jak ochránit své dítě | Fontana,D.: Psychologie ve školní praxi | Gjuríčová,Š.,Kocourková,J.,Koutek,J.: Podoby násilí v rodině Heidbrink,H.: Psychologie morálního vývoje | Heller,J.,Pecinová,O. a kol.: Závislost známá neznámá | Hillman,J.: Duše a sebevražda | Jedlička,R.,Koča,J.: Analýza a prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže | Kastová,V.: Krize a tvořivý přístup k ní | Klimpl,P.: Psychická krize a intervence v lékařské ordinaci | Kolář,M.: Bolest šikanování | Koudelková,A.: Psychologické otázky delikvence | Křivohlavý: Psychologie zdraví | Langmeier,J., Matějček,Z.: Psychická deprivace v dětství | Marhounová,J.,Nešpor,K.: Alkoholici, feťáci a gambleři | Matoušek,O.: Rodina jako instituce a vztahová síť | Mečír,J.: Zneužívání alkoholu a nealk. drog u mládeže | Mikota,V.: O ovlivňování duševních chorob | Millerová,A.: Dětství je drama | Mufsonová,S.,Kranzová,R.: O týrání a zneužívání | Mühlpachr,P.: Sociální patologie | Nešpor,K.,Csémy,L.,Pernicová,H.: Prevence problémů působených návykovými látkami na školách | Nešpor,K.: Návykové chování a závislost | Pernerová,R.A.: Tabu v rodinné komunikaci | Porterfieldová,K.M.: Jak se vyrovnat s následky traumatu | Porterfieldová,K.M.: O sektách | Pöthe,P.: Dítě v ohrožení | Presl,J.: Drogová závislost | Říčan,P.,Pithartová,D.: Krotíme obrazovku | Říčan,P.: Agresivita a šikana mezi dětmi | Skála,J. a kol.: Závislost na alkoholu a jiných drogách | Skála,J.: ... až na dno? | Sournia,J.Ch.: Dějiny pijáctví | Šišková,T.,ed.: Výchova k toleranci a proti rasismu | Vágnerová,M.: Psychopatologie pro pomáhající profese | Vizinová,D.,Preiss,M.: Psychické trauma a jeho terapie | Vojtík,V., Machová,J., Břicháček,V.: Poruchy vývoje dětí a mladistvých | Vymětal,J.: Duševní krize a psychoterapie

HARMONOGRAM pro JS 2019 (skupina 01, sudý týden)

Termín	Dvojice	Téma č.
19. března	Petrová, Jana, Štenclová, Lenka	1
2. dubna	Burdová, Markéta, Nedomová, Aneta, Schnirchová, Michaela	5
16. dubna	Zástěrová, Barbora, Tihelková, Adéla	4
30. dubna	Křížová, Sabina, Ušatá, Martina	3